

Subject: Het nu en die eeuwige rivier.
From: Eric Halmans <ehalmans@chello.nl>
Date: Sat, 23 Oct 2010 12:14:08 +0200

Ach ja... Dag allemaal...

Mijn laatste mailtje was nou ook weer niet echt een hoop zonneschijn. Hmzzz... Hoe je van zonneschijn trouwens een hoopje moet maken weet ik niet, maar van de andere kant: Licht kan naast door een golf toch ook door een deeltje beschreven worden... En deeltjes hebben massa! Clown zal dan ook wel weten hoe je van zonneschijn een hoopje maakt!

Waar ze is? Ik weet het niet. Ik weet niet eens hoe laat ze de deur uit is gegaan. We vielen naar ik meen wel samen in slaap. Ik dekte haar vannacht toch echt met een omgeslagen kussensloopje toe. Vanochtend was ze verdwenen. Vast met het idee aldaar gebeurt niet veel vandaag. Of zou er toch iets gebeurd zijn? Zou haar ufoetje pannen hebben? Maar ja... Dan heeft ze toch zeker ook haar deurtjes!

Maar terug naar die laatste mail. Het rommelt wel... In mijn hoofd dan. Het is toch echt een rare tik van mij: Zie ik mijlen ver weg iets van een contour opdoemen, maak ik me in het nu al druk voor een toekomstige ontmoeting met deze schim. Sterker... Maak ik in het nu van deze schim meteen al een monster. Waarom ik dat doe weet ik niet. Want nadert de schim dichterbij valt het monster-aspect altijd reuze mee. Tja... Zoals Marc van de week aan de telefoon al zei: "De soep wordt nooit zo heet gegeten als dat deze wordt opgediend." Gniffel... En ik begin al te blazen als de ober zijn nek net door de deur naar de keuken steekt. Waar dat precies vandaan komt? Ik weet het niet. Ik kan enkel aanwijzen dat dat te maken moet hebben met omgevingen waar ik geen controle over had. Waar kennelijk van alles kon gebeuren zonder dat ik daar invloed op had. Lees, het echte leven! Verder wil ik dat hier niet duiden. Dat heeft ook geen zin. Alleen het nu kun je veranderen...

Verandering begint wel met inzicht. Dat dan weer wel. Laat ik nog een tik benoemen naast dat zorgen maken over schimmen in de verte. Als het me te heet onder de voeten wordt dan vlucht ik weg. Waarheen? Naar dat wat veilig voelt. Dan graaf ik me in op de Generaal Knooplanaan en stort ik me op de techniek.

Tja... Ziedaar de opmaat staat op papier. Opmaat? Als ik terug kijk is de overtreffende trap van de hierboven geschrevene, het zien van schimmen in de verte en het vluchten in de techniek, lees afzondering, de opmaat voor een nieuwe opname. En terugkijkend waren het ook deze zelfde opmaten die vooraf gingen aan alle zes de opnames uit het verleden. Pfew! Hoe nu je eigen patronen te doorbreken? En is dat wel mogelijk?

Er is een metafoer over de werking van onze hersenen die stelt dat onze hersenen zijn als een rivier. Een rivier die zich een weg heeft gebaad door het landschap. Een rivier die zich heeft ingesleten. Deze rivier verleggen, grenst aan de onmogelijkheid! Maakt dat, dat wat deze gelijkenis tussen brein en ingesleten bedding... Maakt dat, dat ieder streven naar verandering en verbetering een onmogelijkheid is? Dat zijn zo van die vragen...

Hier lijnrecht tegenover staat een oud chinees gezegde: "Het beste moment om een boom te planten is 15 jaar geleden... Het op een na beste

moment is nu."

Ik denk dat ik regelmatig heen en weer fiets tussen deze twee uitersten. Soms denk ik al je streven heeft toch geen zin en vast even vaak denk ik niet zeuren doen! En: Een berg beklimmen doe je stapje voor stapje...

Waarom is dit belangrijk? Omdat ik ouder wordt. Omdat ik tegen grenzen aanloop. Omdat ik zie dat je met het ouder worden afglijdt/terugglijdt tot de kern. Dat al het opgepoetste uiteindelijk als eerste zal verdwijnen...

En als bij mij de kern overblijft, waar brengt me die kern? Is dat, zeg eens wat, na mijn 55e een wereld gebouwd rondom een continue verblijf in de kliniek? Is dat mijn kern? Is het hele gevecht dit niet te willen gedoemd om te mislukken? Een rivier verleg je niet... Of is het meer een rivier verleg je niet zomaar?

Is medicatie overigens hierin dan ook niet meer dan symptoom bestrijding? Is medicatie niet enkel cosmetisch? Blijft die rivier gewoon stromen ook al is een pilletje misschien wel een soort stuwdam hogerop waardoor de rivier in ieder geval rustiger stroomt? Maar wat als je de dam weghaalt? Of wat als je met dynamiet in diezelfde bedding gaat spelen? Lees drugs...

Shit! Ben ik ook nog existentialist geworden ook! Wat een fundamentele vragen zo vroeg op de ochtend! Voorlopig red je je maar met wat degelijker waterwerk, een dammetje hier en daar, en beloof je iedereen en toch vooral ook jezelf dat je dat dynamiet er maar niet bij gaat halen!

En toch ook: Kop op! Alles stapje vor stapje... En die stapjes zet je hoe dan ook in het nu! Laat dat voorheen en waarheen maar even voor wat het is. Daarin verstrikt raken heeft al evenmin zin. En geef je lezers ook maar even een naampje: Eckhart Tolle. Namedropping heet dat. Zeg ze maar dat je uit het bezien van zijn lezingen wat hoop put. Wat een sympathieke vent! Een aanrader! Niet alleen zijn boek "De kracht van het nu" is een aanrader, maar zijn geregistreerde lezingen evenzo! En het is ook wel te vinden online. Dat heb je als je maanden bovenaan de lijst best gelezen non fictie staat.

Maar toch... Dat stomme riviertje... Het idee dat het niet verlegd kan worden, zo is ook de psychische zorg ingekleed. Men wil nog wel met stenen het meanderen indammen maar men ziet zelf ook dat een verleggen in zijn totaliteit niet tot de mogelijkheden behoort. In goede banen leiden...

Misschien is dit in de kern ook wel wat mij mij maakt, existentialisme immers: En misschien is het ook wel heel goed zo! In mijn achterhoofd hoor ik de 9e van Beethoven klinken, denkend aan het boek "A clockwork Orange", de schijnbare genezing van een psychopaat... Geeft Anthony Burgess niet al aan met zijn einde dat je een psychopaat niet kunt veranderen? Dat je een rivier niet kunt verleggen met wat voor middelen dan ook? Dat stomme riviertje...

Dat stomme riviertje... Maar dan is er nog wel iets dat wel spreekt voor de boom. Dat is het wel buigen en niet barsten principe. Dat is het "If you cannot beat them join them principe..." Dat is: Wat is er mis met het riviertje? Laat toch gewoon stromen zoals het is? Het is minder wild dankzij de Lithium... Dat is al winst. Je hoeft toch niet dat riviertje

ook nog eens over te steken? Loop er langs! "Go with the flow." Bezie het riviertje, breng het desnoods in kaart. Bergen verzetten? Dat hoeft toch helemaal niet? Toch weer die Eckhart! Waarom zou je ijzer met je handen willen breken? Wat brengt dat? Angst voor een toekomst schets die allerm minst zeker is... Heeft in het nu toch geen zin? Het komt zoals het komt... "Gaat het niet zoals het volgens jou moet, dan moet het zoals het gaat." Dat laatste schijnt een oud Fries gezegde te zijn.

Nou probeer ik tot slot een beetje los te geraken van dat wat ik neer getikt heb. Loskomen van de schets heet dat geloof ik... Ik zie toch vooral, zeker ook omdat ik het nodige aan wijsheid van anderen heb ingebracht, dat deze materie niet alleen mijn ike raakt. Dat dit misschien wel een ieder raakt... Dat ik zeker ook niet de enige ben die er mee worstelt.

Er is ook geen pasklare oplossing. En zou die er wel zijn dan zouden we vast allemaal van jongs af aan in staatsinrichtingen gedrild zijn geworden. Oh gruwel. We houden van de variatie... Van de eigen weg... Zeker ook omdat drillen bij ons niet werkt. Dat is goed. Hoe meer variatie hoe liever.

Dat houdt in dat er geen riviertjes zijn die precies hetzelfde stromen. Dat ieder riviertje recht heeft op zijn eigen bestaan. Het zou voor mij heel gemakkelijk zijn hier neer te tikken dat dan ook ieder riviertje met respect bejegend dient te worden... Maar dat is glad ijs. Niet iedereen zal dat willen of kunnen onderschrijven. Maar dat is het recht van die riviertjes weer.

Zo staat het er dus voor. Hier zijn we aanbeland. Ik althans. Niet dat ik alleen met deze materie bezig ben... Maar het is wel al een stap verder dan het dal waarin ik in mijn vorige mail was afgegleden. Werk in uitvoering! Deze update deze tussentijdse stand van zaken moest alleen hierom al.

Veel liefs,
Eric

PS: Die verder zijn vakantie benut om zich helemaal te geven aan Autodesk Inventor. 3D CAD software. Wow wat een programma! Wow wat ben ik hierdoor gecharmeerd!

En als je je afvraagt waarom ik me met 3D design bezig hou als elektrotechnicus: Ik wil wat antennes ontwerpen om deze te kunnen simuleren wat hun Elektro magnetische eigenschappen betreft. En een 3D weergave van een printplaatje met daaraan gekoppeld de stromen die er lopen kan ook gesimuleerd worden en geanalyseerd worden op storingen van buitenaf. Uiteraard alles gezien vanuit de beperkingen van een model. Maar toch... Ik zie in dat wereldje van EMC misschien wel een baan in het verschiet. Je moet die natte droom van rechts wel voor blijven!

Subject: Vervolgje eeuwige rivier
From: Eric Halmans <ehalmans@chello.nl>
Date: Wed, 10 Nov 2010 17:56:55 +0100

Dag allemaal,

tja dat wekelijks iets op de mail zetten, dat zit er toch echt niet meer in. Laten we daarom toch vooral het accent verleggen van kwantiteit naar kwaliteit. En dat weer aangevuld met wat spaarzame anecdotes over Clown. Ze blijft toch echt met kop en schouder boven al mijn andere fantasietjes uit steken en dat terwijl ze maar 11 cm. groot is!

Overigens nu we haar toch ter tafel hebben gebracht: Ik verdenk haar ervan dat ze naast mij als missie nog een andere missie heeft. Ze piept er 's nachts tussenuit en vliegt naar ik meen naar Ohio om daar bij een vriendin van een vriendin in de leer te gaan wat kordaatheid betreft. Het is natuurlijk nog allemaal speculatief, maar je merkt gewoon hoe ze de afgelopen tijd in haar rol is gegroeid. Feminisme leer je nou eenmaal het best van een feministe (v). Het is ook zo dat ik niet weet of Clowntjes wel 8 uur slaap nodig hebben. Zij houdt zich natuurlijk zelf wel weer fijntjes op de vlakte. Ze praat niet over missies... Tenzij over en tegen de missie zelfm dat heeft ze aangevraagd bij de Hoge Raad, dayt te mogen. Neen het is meer dan op een willekeurig strandje wat Bulba's achterover kiepen... Ik weet het bijna zeker.

Maar dan toch, het doel van deze mail: Ik kreeg een enkele reactie op mijn laatste mail betreffende de eeuwige rivier. De rivier die zich ingraaft in het landschap en die maar moeizaam is te verleggen. Iemand wees me er namelijk op dat hij zich over verloop van miljoenen jaren wel degelijk verlegd. Het is enkel een andere tijdschaal. En je kunt er toch ook nog eens een kanaal langs graven? Dat hebben ze met de Maas ook gedaan... Dat zette me aan het denken.

Ik weet dat binnen de neurobiologie het gegeven dat niet alles maakbaar is aan terrein aan het winnen is. Ook daar is de een doorslaan naar nature te voelen. Een doorslaan naar nature? Ja dat eeuwige nature en nurture debat! Is het aanleg of is het opvoeding? Hier tussen wordt met het verstrijken van de tijd steeds weer op en neer gependeld. Soms "wint" de ene club voorstanders het debat, dan weer "wint" de andere club voorstanders.

Een grote klap ten positieve voor het nature kamp was natuurlijk het accent de laatste decennia op het gen. Alles was en is door onze genen bepaald. Dat rekende af met het accent op de opvoeding dat in de 50, 60 en 70-er jaren van de vorige eeuw hoogtij vierde. Ik denk zelf dat het boek "*the selfish gene*" van Richard Dawkins uit 1976 in het doorslaan naar de andere kant een grote rol heeft gespeeld. Met wat eenvoudige wiskunde en statistiek wist hij veel evolutionair biologische zaken te verklaren. Zoals het feit dat je ratten kunt opdelen in twee karakterologische groepen. Namelijk enerzijds proactieve en anderzijds de re-actieve ratten. De proactieve zijn zogezegd de doeners en de re-actieve zijn de denkers. Hoewel denkers bij ratten alles behalve een conventionele terminologie is...

Anders: Proactieve ratten zijn onderzoekend. Ze proberen van alles uit. Het zijn de ratjes die kriskras door een labyrint beginnen te rennen. re-actieve ratjes zijn een stuk behoudender. Ze snuffelen voorzichtig en zijn meer kat uit de boom kijkend. Mochten ze in een labyrint voor een splitsing komen te staan snuffelen ze eerst grondig aan beide opties. Zelfs aan alle drie opties want ook de weg die ze gekomen waren wordt grondig onderzocht. Nogmaals. een proactief ratje is dan al lang 4 splitsingen verderop.

Het vreemde is dat deze twee verkennende basis-houdingen in vrijwel alle zoogdiersoorten en toch zeer zeker binnen soorten met sociale/onderlinge verbanden. De houdingen zijn niet alleen terug te vinden maar ze weten zich binnen een gezonde populatie ook nog eens onderling in evenwicht te houden.

In een bekend veronderstelde veilige omgeving heeft het proactieve dier een klein voordeel te overleven, in een onbekende onveilige omgeving heeft een re-actief dier meer kansen op overleving. Gaat het goed met de soort is er expansie van het territoria en zal de omgeving neigen naar onbekend onveilig. Is het territoria verkend en ingelijfd veranderd het vanzelf in veilig en bekend. Is er een nieuwe dreiging in bekend gebied, verdwijnt de dreiging naar verloop van tijd weer... Enzovoorts... Kortom het is de omgeving die de twee karakterologische componenten naast elkaar in stand houdt.

Als ik het bovenstaande op mijzelf betrek, dan ben ik extreem re-actief. Alle mogelijkheden en opties dienen vooraf te worden onderzocht en nagegaan. Pas dan volgt eventueel een handelen. Ok, er volgt ook wel handelen op basis van verkeerde interpretaties maar ik denk te mogen zeggen dat dat steeds beter gaat. I am really getting a hang on it! Ben ik dan ook altijd re-actief geweest? Ja, zo meen ik te mogen zeggen... Ja! Goed... Ik kreeg hele rare labyrinten voor mijn neus geschoven, en velen waren volstrekt nieuw voor mij, maar al met al denk ik dat ik toch echt een re-actief patroon in mijn handelen kan bespeuren...

Want terug naar dat nature en nurture. Ligt het nu vast in je genen dat je zo handelt als dat je handelt? Ligt reactief denken al verankert op het moment van de conceptie wanneer je vaders DNA versmelt met je moeders DNA? Ik denk dat Dawkins hierop zelf volmondig ja zou antwoorden.

Tot voor kort had hij hierin misschien ook wel gelijk. Maar onze kennis van het DNA neemt met iedere jaargang aan afgestudeerden weer ietsje toe... Zo kun je genen namelijk ook aan en uit zetten. Sterker, de omgeving zet genen aan of uit. We kenden dat natuurlijk wel al jaren van het onderzoek aan drosophila, het fruit-vliegje, maar het idee wint pas de laatste jaren echt aan terrein. Eeneig tweeling onderzoek is daarbij van onschatbare waarde. Waarom wordt de ene helft van een tweeling wel dik of ontwikkeld deze wel een type B diabetes en de andere helft niet? Het aan of uit staan van bepaalde genen blijkt hierin vaak een sleutelrol te spelen.

Nature en nurture... Zo wordt gespeculeerd of het niet toch mogelijk is dat een kind bijvoorbeeld het (oorlogs)trauma van zijn ouders kan overnemen. En ervaringen worden niet via genen doorgegeven. Wanneer je dit schreef in de begin jaren negentig van de vorige eeuw verklaarde men je voor gek! Tegenwoordig, het is uiteraard niet makkelijk te bewijzen, wordt zo 'n bewering niet helemaal meer als "*Crackpot theory*" afgedaan. Het magische toverwoord voor de google-aars onder jullie is hier: "*Extra-genetische suppressie*".

Hoe nu weer terug te keren naar mijn metafoor voor de rivier? Tja... Ik moet zelf ook even nadenken... Het tolt een beetje in mijn hoofd... Ik beweer in mijn vorige mail dat ik als de dood ervoor ben dat ik mijn rivier niet verlegd kan krijgen. Een waarde lezer tipt mij er op dat je dat in een andere tijd-context moet bezien: Een rivier verlegd zijn bedding over miljoenen jaren wel degelijk! Dan voer ik in deze mail ineens de begrippen nature en nurture op... Dan beargumenteer ik dat de strijd tussen deze twee nog lang niet is gestreden in het voordeel van de ene of de andere. Sla ik dan niet de plank net mis?

Wat wil ik met het aanvoeren van het nature en nurture debat nou eigenlijk aan argument aanvoeren? Hiermee is toch niet gezegd dat je brein steeds starder wordt? Hiermee is toch ook niet gezegd, dat je brein uitermate flexibel is onder alle omstandigheden? Of raakt het nature en nurture wel degelijk de al dan niet versterkte werking van ons brein? Het schetst in ieder geval een context. Dat doet het zeker. Het raakt ook mijn dilemma waar de rest van mijn vorige mail over ging. Ik was er immers zelf nog helemaal niet uit. Is het een star gebeuren dat brein van ons en ben je gedoemd te vervallen in verankerde patronen of kun je met het nodige aan wilskracht wel degelijk jezelf ontworstelen aan vastgeroeste patronen? Bezit je veerkracht en flexibiliteit? Voor de een schijnbaar eenvoudiger te bewerk stellen dan voor de ander. Tegen veerkracht en flexibiliteit spreken trauma en de onprettige herinnering. Voor veerkracht en flexibiliteit spreken de droom en de wens. Gniffel als je het zo neer zet mag je ook twee andere termen gebruiken: Pessimisme en Optimisme. Hmzz... Misschien ook wel pro-actief en re-actief.

Zou het nu zo zijn, dat je de metafoor van de rivier op twee manieren kunt bekijken? Pro-actief danwel reactief? Optimistisch danwel pessimistisch? Dat die manier van kijken verankerd ligt in onze genen net als dat het rennen van ratjes door een labyrint verankerd ligt? Tja... Dan loopt dat hier verder even spaak.

Of toch niet: Ik ben er van overtuigd en dat ben ik al jaren dat alles een zin heeft. In een eerdere mail uit 2005 heb ik dat al eens proberen te onderbouwen. Ik geloof heilig in een predestinatieve kijk op de wereld. Deze heb ik trouwens niet van huis uit meegekregen. Die heb ik mij toch vooral in mijn tijd in Amsterdam eigen gemaakt. Ok... Inderdaad het is ook een beetje mijn stokpaardje. Maar voor mij is de vrije wil inderdaad een illusie. (NB: link naar mijn poging het te onderbouwen uit 2005: <http://blog.ehalmans.nl/wordpress/?p=48>)

Voor en ieder die een link vooral laat voor wat hij is: Ik beweer in die destijdsde mail dat er maar een toekomst is en zeker geen meerdere toekomsten. Als er slechts een toekomst is met zeg eens wat: een massa, dan onderscheid hij zich van mogelijke toekomsten door het enkele gegeven dat hij wel massa heeft en de mogelijke toekomsten niet. Massa kan de loop van de tijd beïnvloeden volgens Einstein. Massalozes opties, lees toekomst bedenkensels, kunnen dat niet. Zou het mogelijk zijn om in het nu met behulp van iets van bijvoorbeeld een 3e oog

onderscheid te kunnen maken tussen een massa loze toekomst en een massa rijke toekomst? In mijn ogen beweest het hogerop vluchten van dieren voorafgaand aan de tsunami nou juist dit. Als er een toekomst reëel is en de andere niet, dan heet het ook geen zin om te mijmeren over niet reële toekomst... Dat is de consequentie die ik hieruit trek.

Weer dat Friese spreekwoord uit mijn vorige mail: "*Als het niet gaat zoals het volgens jou moet, dan moet het zoals het gaat.*" Gniffel, tja... En dat kennen we in het katholieke zuiden natuurlijk weer niet aan wijsheid. Althans niet in mijn omgeving. Ik heb gehoord dat het sektarisch onder heel streng Katholieken niet een zo heel vreemde gedachte is, maar ik ben zo niet opgevoed. Vrijheid blijheid! Maak er wat van en "*the sky is the limit.*" Maar zat het dan niet al in je genen pakketje? Of erger: Was niet alles al voorbestemd?

Anekdote: TJa... Daar zit je dan... Een filosofie tentamen op de Vrije Universiteit... Waar je vandaan kwam? Je hebt net voor het eerst een psychose gehad. Je vond een auto om mee te joyriden na een weglopen uit de kliniek. Je hebt eerder al ingebroken in een oud apotheek. Je volgde iets dat kennelijk intuïtie heette, maar achteraf leek dat toch echt niet iets om op te vertrouwen. Dan zie je de eerste vraag op je tentamen formulier staan, verkort: Is alles voorbestemd? Is alles voorbestemd? Je pakt je papieren, verfrommelt deze tot een grote prop... Je staat op en op weg naar de deur van het tentamen-lokaal werp je de bal in de emmer. Volgende keer beter! Dit was de enige juiste oplossing voor deze differentiaalvergelijking. Het gegniffel in de zaal was enkel bonus. Ik had ook niet de *celestijnse belofte* van James Redfield moeten lezen tijdens die psychose! Verdommel! Tja... Je weet wat ze van bekeerlingen zeggen, dat worden vaak de sterkste voorvechters... Dat beloofd nog wat, God verhoede, als ik stop met roken!

Terug naar die verdomde rivier... Ik heb dus de neiging die rivier als metafoor zo in te kleuren als dat ik deed. En ik deed dat met een altijd sluimerend predestinatief wereldbeeld gestoeld op een reactief karakterologisch profiel. Hmzz als er dan meer interpretaties van de metafoor van de rivier mogelijk zijn... Dan is misschien de metafoor niet goed! Het zou mooi zijn wanneer ik nou op de proppen zou komen met een meer eenduidige metafoor.

Nou vond en vind ik zelf het idee dat wij een schilderij zijn ineens heel aansprakelijk. Je komt als lijst met blanco opgespannen doek ter wereld, en gaandeweg voorziet je omgeving je van kleur. Je ouders schetsen met wat potlood mogelijke contouren en jij kunt er voor kiezen deze contouren in te kleuren. Dat mag binnen de lijntjes, en er zijn veel ouders die dat verwachten van je, maar het mag ook buiten de lijntjes. De een krijgt wat meer kleur toegespeeld dan de ander maar je beweegt zelf het doek en je probeert zo de verf wat te richten en te mikken. Soms zijn er wat spatters... Soms... Soms legt een groep vrienden wat aan met al evenveel paintball geweren en is het toch echt snel dekking zoeken! Tja en wat dat dekking zoeken betreft... De een staat vol in de picture en de ander kan zich inderdaad verschansen achter een nabij gelegen betonnen muurtje. De een moet het overigens doen met heel goedkope aquarel verf en de ander beschilderd zich het liefst met naar voorkeur *Talens Rembrandt olieverf*.

Het uiteindelijke resultaat is meestal iets dat lijkt op het werk van Jackson Pollock. Geniaal schilder overigens. Toch lukt het ook wel weer een enkeling iets figuratiefs aan de wereld te tonen. Vaak met de kritiek van anderen dat dat wel heel een-dimensionaal is. Het is dan ook meer een en kijk zo wil ik dat de mensen mij zien! Achter die facade gaat net als bij ieder ander een heuse J. Pollock schuil.

Soms valt het schilderij op de grond. In het ergste geval is dan het lijstje wat ontzet en is het doek niet meer strak gespannen. Maar gelukkig... bij een Pollock maakt dat niet zo heel veel uit. Het gaat om het idee.

Nou zijn er ook nog mensen die Pollocks onderling weten te onderscheiden. Zij koppelen dat wat ze denken te zien aan waarde oordelen. Zij denken te weten dat de ene Pollock toch echt meer is dan een andere Pollock. Waarop ze dat verder waarderen is mij een raadsel. Een Pollock is een Pollock! Zien zij meer aan figuratiefs? Ik zei al het is mij een raadsel.

Natuurlijk zie je zo'n Pollock wel eens af en toe bijgewerkt worden met een airbrush... Maar ja... een crackelee... Tja... De een zegt dat hoort nou eenmaal bij Pollocks en de ander wil geen smetje op zijn of haar blazoen!

Waren deze Pollocks nou allemaal voorbestemd zo te verworden als ze zijn? Wie vraag je dat? Het witte doek opgespannen op het fragiele lijstje? Het komt zoals het komt. Daar heb je niks over te vertellen. Had je het kunnen weten? Tja als je alleen maar achter dat betonnen muurtje blijft zitten wel ja. Maar het is nou net de kunst om wel met een beetje kleur door het leven te gaan.

- En Ericske? Is deze metafoor al wat beter dan je rivier?
- Er zit wel potentieel in. En Pollock in het zonnetje zetten is altijd leuk! Maar... Maar ik mis wat. Ik mis de fysica... de biologie... Die rivier sleet zich in. Dat vond ik erg mooi. Dat zegt iets over het brein. Ok een witte lijst die wordt be-kliedert ook wel, maar ik mis toch wat. Ik wil mijn lezers meer vervelen bijvoorbeeld. Iets meer techniek!
- Wat dacht je van een Turingmachine als uitgangspunt?
- Nou kijk! Dat valt te proberen!

Wat is een *Turingmachine*? Een *Turingmachine* is toch vooral een mathematisch concept. Kun je op een *Turingmachine* iets berekenen, dan heet iets een algoritme. Die stelling werkt trouwens maar een kant op. Er zijn algoritmen die niet op een *Turingmachine* zijn te berekenen. Een *Turingmachine* bestaat uit een state-machine gekoppeld aan een oneindige band. De band wordt gelezen en afhankelijk in welke staat dat de state-machine staat volgt er een actie. Een actie kan bestaan uit verplaats de band een plek vooruit of achteruit of lees of schrijf op de band.

Het spreekt voor zich dat er op basis van dit eenvoudige model verschillende complexere modellen zijn ontstaan. Zelfs de von Neumann Cyclus is te beschrijven in een turing machine. Let wel de *von Neumann-cyclus* ligt aan de basis van dat wat we tegenwoordig computer trachten te noemen.

Ik had heel graag hier nu getikt dat een moderne computer 64 bits breed bestond uit 64 Turing machines. Maar dan zou ik liegen. En dan toch vooral omdat het niet 64 afzonderlijke state-machines zijn die hun werk doen. Die state-machines zijn ondergebracht in 1, een heel stuk complexere, state-machine. Een machine die zich schikt zijn werking in de *von Neumann-cyclus*. Trouwens... Over 64 oneindige banden beschikt een huidige PC ook al niet. Wat wel wil is dat er interoperabiliteit bestaat tussen de 64 banden. Ze zijn gekoppeld. Dit is vooruitgang. Dit zijn operaties die de lengte van 1 band in een *Turingmachine* drastisch inkorten. Maar ja... Oneindig drastisch inkorten blijft oneindig.

Tja... Windows7 draaien op een *Turingmachine*, er vanuit gaande dat de klok-frequentie van je PC dezelfde blijft, hoe ziet dat er uit? Heel eng! Enkel je muis een tikkeltje over het scherm bewegen resulteert in een kop koffie zetten. Dan heb ik het niet eens over het dubbelklikken, het starten van een programma. Maar toch... Theoretisch zou je windows 7 kunnen vangen op een oneindige band die wordt nagelopen en beschreven, werkbaar is het concept echter niet. Het is dan ook een concept ontwikkeld in de jaren 30 van de vorige eeuw en we zijn een heel eind gekomen. De computer moest immers nog worden uitgevonden. We staan op de schouders van reuzen....

Maar het idee van een simpel zwart doosje waar een oneindige lange band met nullen en enen in heen en weer schuift is wel erg aantrekkelijk als vervangende metafoor voor die eeuwige rivier.

Het zwarte doosje dat de band heen en weer beweegt en enen en nullen op de band schrijft dat zou je kunnen zien als je ikje. De band is het volledige reservoir van je geheugen, je herinneringen... Dat is een metafoor waar in ieder geval het handelen nadrukkelijk uit naar voren komt: Het is het ik dat handelt. Het ik handelt en wel op basis van dat wat zijn huidige state is en wat op het band verder al beschreven is.

Ok, misschien is het band niet geheel oneindig, maar ik denk te weten dat het wel aardig in de buurt komt. Capaciteitsproblemen? Wanneer je de duur die het kost je iets nieuws eigen te maken, die met het ouder worden groter wordt, even buiten beschouwing laat, dat is enkel storend, dan is er in ons brein ruimte genoeg om vrijwel alles te onthouden wat zich in een mensenleven voordoet. Ik ben ook niet de enige die dat constateert. Douwe Draaisma in zijn vergeetboek is hier ook al van overtuigd. Ons brein is groot genoeg voor een mensenleven.

Ons brein als *Turingmachine*... Wederom een opgeworpen metafoor. Je zult het moeten doen met de nullen en enen die op de band staan. Enen en nullen welke op de band gaandeweg zijn komen te staan. Door het leven beschreven. Je hebt ze zelf ook dank zij je persoonlijke state machine een plekje mogen geven. Samen bepaal je zo ook waar de volgende nullen en enen beschreven mogen worden. Je kleurt zelf je leven. Niet alles wat je meemaakt berust op keuze, maar alles in het verleden kleurt wel hoe je nieuwe gegevens een plekje geeft.

Daar komen de ratjes weer: Hierin heb je van huis uit een voorkeurs-strategie meegekregen. Ben je proactief of re-actief? Is de ene strategie boven de ander te prevaleren? Neen... In een populatie zijn ze beiden nodig. Ze

houden elkaar ook in evenwicht.

Kun je switchen tussen de een en de andere voorkeurs-strategie? Als je je er enigszins in getraind hebt wel, maar dat zijn uitzonderingen op de regel. De meesten zien wel hoe de kleuren op het doek spatten. Het komt zoals het komt. Maar kleuren poets je niet meer weg. Je kunt ze enkel overschilderen...

Nullen en enen op een oneindig band kun je spaarzaam overschrijven... Maar daar waar je band lijkt naartoe lijkt te reiken. ver van het zwarte doosje van het ikje vandaan, staan de andere nullen en enen er nog steeds... Misschien komen ze ooit nog wel eens voorbij. je houding is dan wel aanleg, maar het is dat wat je tegenkomt dat vormt.

Een rivier mag zich dan misschien wel verleggen, maar dat is een proces zo langzaam dat het water dat er door stroomt er toch echt geen weet van heeft. Zou het water al ergens weet van hebben...

Ik weet heel zeker dat dit bovenstaande teveel aan woorden, niet het laatste zal zijn wat ik hierover schrijf. Nature en nurture... Het is allebei! Je bent hoe je dat wat je meemaakt ervaart. Pro-actief of reactief... Niets meer en zeker ook niets minder dan dat.

Met vriendelijke groet,
Leve de Hoge Raad,

Eric

Subject: predestinatie deel 3!
From: Eric Halmans <ehalmans@chello.nl>
Date: Fri, 03 Dec 2010 15:18:08 +0100

Bijbel profetieën

Dag allemaal,
toch even de dag van vandaag afgewacht... En waarom dan wel? Omdat NASA met groot nieuws naar buiten kwam omtrent buitenaards leven. Helaas werd in een pre publicatie eergisteren al duidelijk wat voor wereldschokkend nieuws dat dan wel niet moge zijn. Nog vroeger dan vroeg en dat weer omdat de meest wilde fantasieën rondom het nieuws al even snel de ronde deden.

Het uiteindelijke nieuwtje verklaarde ook wel weer waarom Clown er al die tijd zo koeltjes onder bleef. Mij had ze ooit al eens verteld dat een first contact er voorlopig toch echt niet in zit... "Het moet wel heel raar lopen wil... Wil de alliantie zich aan jullie kenbaar maken... Zeg nooit nooit... Een nieuw standpunt zit in een klein hoekje... Maar toch... Het moet wel heel raar lopen. Het staat pas in de planning voor december 2012. Ik zie niet waarom ze hier van willen afwijken." Ze zei ook: "Maak jij nou maar eerst je studie af!" En toch tik ik weer dit... Alsof de spaarzame uurtjes die ik in een week heb te verdelen niet beter besteedt kunnen worden..."

Hoe dan ook is het nieuwtje van de NASA, in ieder geval voor de liefhebber, toch wel erg interessant! DNA met Arsenicum opgebouwd ipv Phosphor. Dat is zeker merkwaardig! Dat is ongekend! Ik denk dan ook dat het meer zegt over onze eigen oersoep, of oerpizza zo je wil, waar wij uit voortkwamen dan dat het iets zegt over buitenaards leven hoewel het de range aan mogelijk buitenaards leven enorm vergroot. Kennelijk is de natuur in staat zich uitstekend te redden, zich beter te redden met het voorhande zijnde dan gedacht.

Hmzzz... Het opmerkelijke is dan wel dat als deze soort terug voert naar het prille begin van leven op deze aarde, zoals ik suggereer met een aanwezigheid ten tijde van en in iets van een oersoep, dat dat poeltje daar ergens in Californie wel al die tijd ongewijzigd moet zijn gebleven! Dat is over honderden miljoenen jaren wel erg statisch! Het poeltje heeft kennelijk als het ware de tand des tijds doorstaan... Het moet honderden miljoenen jaren dat zelfde poeltje zijn gebleven. Dat is wel raar. Dat is heel raar! Een geologisch statisch zijn van dit poeltje is minstens zo opmerkelijk dan de vondst van een op arsenicum gebaseerde bacterie. Maar ik zei al: Het is echt meer een ding voor de ware liefhebber. Wat wel weer helemaal ok is, is dat de exobiologie weer eens positief in het nieuws is geweest en dat dit de budgetten voor NASA vast ook wel weer ten goede komt, zeker ook in deze tijden van crisis.

Dan wil ik in deze mail ook nog even teruggrijpen op mijn laatste mail. De mail waarin ik me opwierp als groot voorstander van een predestinatief wereldbeeld. Wat leuk ook dat er onder jullie enkelen zijn die de discussie hierover willen aangaan. Ik stel dat zeer op prijs.

Zo werd mij in mijn beeld van een vastliggende toekomst voor de voeten

geworpen dat de kwantum mechanica dit probleem toch al ruim een halve eeuw geleden had beslecht ten faveure van de vrije wil?

Hmzzz... Laten we vooral niet de context vergeten hoe het een en ander zijn weg vond! Maar daarover zo meteen meer...

Ik ben een groot voorstander van de Differentiaal Vergelijking, DV. De DV is een deel van de wiskunde waarop het grootste deel van de natuurkunde stoelt. Dat zijn de wetten waarmee je in de natuurkunde lessen op de middelbare school al werd vermoeid. Daaraan vast geklonken zijn de constanten, zij vormen de cement van het bouwwerk en maken het zo mogelijk dat je de stenen, de wetten aan elkaar kunt plakken.

De kwantummechanica is daarentegen toch vooral ingebedde statistiek. De kwantummechanica beschrijft volgens zogenaamde waarschijnlijkheidsmodelleringen. Een simpel voorbeeldje: De kwantum mechanica kent formules die beschrijven dat een elektron zich bevindt ergens in een zekere schil rondom een atoomkern. Waar het zich bevindt noch hoe het zich beweegt weten we te samen al helemaal nooit zeker, daarom ook beschrijf ik het elektron dan maar met een waarschijnlijkheidsfunctie.

Laten we dat een ietwat aanschouwelijker maken aan de hand van de dobbelsteen. Een dobbelsteen heeft een gelijke kans om $\{1,2,3,4,5,6\}$ te gooien. De kans is uniform verdeeld en zo wel 1 gooien als 2 gooien als etc heeft een kans van 1:6. Dat is een statistische (stochastische) beschrijving van de werkelijkheid. An sich niks mis mee. Het beschrijft prima de uitkomst van een experiment. Hoewel: Het beschrijft prima de uitkomst van een hele reeks aan experimenten! Het beschrijft niet de uitkomst van 1 experiment maar wel prima de uitkomst van meerdere experimenten en daar wringt het wat mij betreft een beetje...

Men neme nu de Differentiaal Vergelijking. Je mag ook een integraal vergelijking nemen, maar omwille van de eenvoud beperk ik mij tot de DV. Een DV kent naast (niet zo vaak) bijzondere oplossing(en) ook beginvoorwaarden. Soms echter kunnen we die bijzondere oplossing(en) niet vinden. Dan is de DV te complex voor onze wiskundige gereedschapskist. In dat geval helpt ons vaak weer de computer met het doen van heel veel echt heel veel monnikenwerk.

Als ik bij mijn voorbeeld van de dobbelsteen blijf, dan zou er voor die dobbelsteen een bijzondere oplossing zijn met het nodige aan beginvoorwaarden die perfect de uitkomst van die specifieke worp voorspeld. In die vergelijking en beginvoorwaarden zo zou ik mij kunnen voorstellen zit dan o.a. besloten:

- De stand van de hand bij het loslaten van de dobbelsteen.
- De hoek waarmee de dobbelsteen de hand verlaat
- De snelheid waarmee de dobbelsteen de hand verlaat.
- Een waarde die de weerstand van de ondergrond vangt waarover de dobbelsteen rolt.
- Een waarde voor de effenheid van de ondergrond
- De weerstand en luchtdruk van de lucht waarin hij stuitert
- Hoe hoog de rand van het tafelblad is waartegen de dobbelsteen kan kaatsen.
- etc.

EN zo kan ik eindeloos doorgaan. Het zou echter een gedrocht van een formule opleveren. Die ook nog eens alleen met grote supercomputers doorgerekend zou kunnen worden.

Maar ik denk wel dat deze DV voor die ene specifieke worp (beginwaarden) een betere beschrijving zal zijn dan de statistische benadering die mij verteld dat ik 1:6 kans heb op een 5... Hoe onhandig het gedrocht ook "in de hand" ligt.

NB: Hierboven staat in principe de argumentatie voor Einstein's fameuze woorden: "God dobbelt niet..." Ook Einstein was zeer gecharmeerd door de DV. Niet voor niets liet hij de wetten van Maxwell in takt bij het opstellen van zijn algemene relativiteitstheorie. Het zal duidelijk zijn dat de wetten van Maxwell het mooiste staaltje vakmanschap is op het gebied van de natuurkunde en dus de DV. Zij de wetten van Maxwell beschrijven overigens prima het elektromagnetisme als verschijnsel. Zelfs binnen een relativistische kijk op de zaak behouden ze hun geldigheid.

NB2: Overigens mijn grafiek in dat stuk uit 2005 waarin ik een predestinatief wereldbeeld symboliseer met een doorgetrokken stippellijn en mijn symbolisering van de vrije wil met een waaier is consistent met het bovenstaande verschil in dobbelsteenbenadering.
(<http://blog.ehalmans.nl/wordpress/?p=48>)

Als je het zo schrijft maakt het zeker wel zin, maar waarom dan toch die wens van ons om vast te houden aan die vrije wil?

Ik denk dat dat komt door onze gemeenschappelijke geschiedenis en in het bijzonder de periode 40-45. Of eigenlijk de periode er kort erop volgend. Duitsland had de oorlog verloren, Duitsland verdiende alle blaam! Zij dienden meer dan alleen ter verantwoording geroepen te worden. Dan ook mag het natuurlijk niet zo zijn dat je je kunt verschuilen achter een "het zij zo." Dan dien je te staan voor dat wat je aangericht hebt. Dan ook was alles toch echt je eigen keuze, je vrije wil! Dan waren het niet je vader en moeder die je voor straf in de kou buiten lieten staan, dan was het niet die ene pastoor die zijn handen niet thuis kon houden toen je 11 was... Jij en met jou de jouwen droeg met trots die insigne met 2 strakke s-en! Jij koos daar voor en vermoorde zo honderden medemensen!

Ik zal de laatste zijn die zal zeggen dat hij die woede niet begrijpt: Men wilde, hoe begrijpelijk, de schandpaal... Dat is nou eenmaal onderdeel van rouwverwerking...

Maar in die context was er geen plek voor een ander geluid. Het geluid zij wisten niet beter was verstomd tot een zacht gefluister. Het andere geluid, wij hebben een vrije wil, won ook alleen maar aan kracht. Alles was in de decennia er na ineens ook maakbaar. Slechts in academische kring en misschien ook wel in de laatste bastions van de kerk werd zo nu en dan nog wel eens voorzichtig gefluisterd, het zal zo zijn als het zal zijn.

Terug even naar de techniek en de wetenschap: Het verschil in benaderen tussen enerzijds een statistisch model en anderzijds een Differentiaal vergelijking vormt ook de kern van het probleem waarom wij nog geen universele theorie hebben. Het zijn twee onverenigbare modelleringen. Beiden kijken heel anders naar plaats en positie en dus ook heel anders naar tijd. Gniffel als je tijd daarentegen uit de twee werelden schrapt zo is al eens geprobeerd is onverenigbaarheid al een heel stuk minder...

+++

Mij is tot slot ook verweten waarom ik zo'n oud religieus en beladen begrip als predestinatie van zolder heb gehaald. Hard determinisme zou toch ook wel aardig de lading van jou visie dekken?

Dat klopt ik ben ook een harde determinist. Maar laat ik dat voor hen die niet goed weten wat dit inhoud dit even toelichten: Hard determinisme gaat er van uit, en dit is een klassiek voorbeeld, dat het universum te vangen is een "klok" mechaniek. Inderdaad dit voorbeeld van een mechaniek werd al in de 17e eeuw gebruikt... Zou je weten hoe laat het is op een zeker moment en je zou die klok gelijk zetten met dat moment dan kun je aan de hand van het mechaniek voorspellen hoe de toekomst van het hele universum zijn, zo gaat deze gedachte. Een harde determinist gaat er van uit dat er zo'n mechaniek zou kunnen zijn. Iemand die geloofd in een vrije wil wijst het bestaan van zo'n mogelijke voorspellende mechaniek volledig af. Dan is er nog een groep, de compatibilisten, die zegt dat beide uitersten niet onvereenigbaar hoeven te zijn.

Ik ben in zoverre compatibilist dat ik de illusie van een vrije wil als entiteit wel erken. Ik heb dit eerder wel eens beschreven als: "De vrije wil is niet meer en niet minder dan de domheid van het moment." Daarmee sluit ik me aan bij de woorden van Schopenhauer, die voor zijn essay over vrije wil zelfs een prijs heeft ontvangen. Hij, Schopenhauer, zei het uiteraard wat netter. Hij stelt dat je in je leven op een zeker moment op een punt aanbeland waarop alles ineens in elkaar haakt. Dan lijkt het dat alles zo heeft moeten zijn. Tot dan mag je van hem geloven in een vrije wil. Wijsheid komt immers met de jaren. Maar toch... als ik vrije wil enkel zie als zinsbegoocheling die op zich weer ergens zijn oorzaak heeft, dan ben ik toch harde determinist en geen compatibilist.

Was een betoog voor hard determinisme dan niet afdoende geweest? Nou ja... Ik stelde ook in mijn stuk uit 2005 dat in de dierenwereld ten tijde van de Tsunami het derde oog van onschatbare waarde zou zijn geweest voor het overlevende individu. Het dier kon in de toekomst kijken om zo erger te voorkomen en wel door een zeker instinctief luisteren naar dat wat je onderbuik je ingeeft. Deden wij mensen dat maar wat meer...

Hard determinisme gaat echter niet uit van de kracht van wat komen gaat. Ik denk dat de keuze voor predestinatie als begrip de lading dan toch echt beter dekt. Ook al wordt het vaak gebruikt als begrip dat in het nu het onderscheid al gemaakt is tussen hen die naar de hel varen en zij die opstijgen naar de hemel. Voor mij geeft het enkel aan dat je toekomst vast ligt en dat deze toekomst jou iets wil dan wel kan vertellen in het nu. Doe er je voordeel mee zou ik zeggen!

NB3: Overigens is de bijbel doorspekt met profetieën... Ten tijde van het schrijven en ten tijde van het geschieden was men nog niet zo afkerig tegen voorboden uit de toekomst. Rede temeer om met mijn woordkeuze ook hieraan eer te doen en aan alle generaties die nog vurig geloofden.

Doe je voordeel ermee... Wetende hoe moeilijk het is om onderscheid tussen dwaallicht en echt licht te maken is... Wat ook weer wil zeggen dat een ieder klautert op zijn of haar manier en dat ik geen enkel geklauter van wie dan ook wens af te keuren! Dit doortrekkende: "In het dubbeltje zat al die tijd al een kwartje verscholen!"

NB4:

Mechaniekje? Er wordt gezegd dat het hele universum is te vangen in een getal van 10^{120} digits. Dat zijn 10 tot de macht 120 nullen of enen! Dat is belachelijk groot! 1 Terabyte is bijvoorbeeld: $8 \cdot 10^{12}$!

Een terabyte terabyte schijven is dan $8 \cdot 10^{12} \cdot 8 \cdot 10^{12} = 64 \cdot 10^{24}$ bytes!

Maar let wel 10^{120} aan bitjes is niet 10^{500} en ook niet $10^{1223366}$.

Er bestaat kennelijk een getal dat alles in het universum kan vangen, en dat getal is 10^{120} bitjes groot!

Tot weer eens wat!

Leve de Hoge Raad,
Eric